

VÁNOCE 1912

POKROK ZÁPADU

Založen r. 1871.—Ročník 42.

Omaha, Nebraska, ve středu, dne 18. prosince 1912.

Číslo 22.

OPOJENÍ.

I. M. Right.

I.

Znáš ten pocit odvahy a síly, kdy zapomínáš, že jsi člověkem a rosteš v obra, v titana mohutných svalů, jenž hlavu pne až k modru nebeské bány, jehož krok hřmí krajinou a mohutný hlas zachvívá zemí!

Opojení... Duše napije se z kalichu béd a utrpení, dlouhým douškem vpije v sebe lásku k vlasti a svobodě.

Ve jménu lidskosti! Ve jménu osvěty! Ve jménu civilizace!

V boj, v boj! Za lidská práva, za svobodu ujařmených bratří!

Obrovské pochody, obrovská vítězství.

K neuvěření rychle bulharští junáci stanou před Cařihradem, Srbové ztrájejí na Adrii, Černohorci Skadru dobyli, a potomci starých Hellenů mají v moci Soluň.

A svět se diví, do kofán své udivené oči otvírá.

Divadlo pro bohy!

To že jsou ti nízcí, nevzdělání, špinaví pastevci, za jaké je oficiální Evropa pokládala, to že jsou ti polobarbaři?

Vždyť jsou to hrdinové, kteří dokázali, že jsou zdatnější nejlepší vojáky světa — Japonci! — Kdo tu změnu provedl? Kdo?

Nadění, opojení duší jím rozněcených! Síla patriotismu a vůle zvířetí! Ono americké "I will!"

Celá Evropa smeká zdvořile a uctivě klobouk před malými náručky balkánskými, dotud neznámými. A v Londýně zasedá se k zeleným stolům, kde se bude překreslovati mapa Evropy, rozkrájovati Turecko.

Velmocí evropské nedovolí, aby se balkánským hrdinům stala křivda. Přijíší si váží hrdin, než aby je osídily.

Turecko zmizí, jako říše evropská, jen Asie zůstane jejich opravdu barbarské kultuře.

Barbaři jsou zahánáni z civilisované Evropy.

Opojení slaví triumfy...

A brzy budou svátky vánoční. Svátky radosti a jasu. V nich každý bude těšiti se z dárku nějakého. Čím bude mu cennější a milější, tím více bude se z něho radovati.

Ujařmení Slované balkánští dostanou k vánoční — zlatou svobodu, vykoupenu a posvěcenou krví statečných bojovníků.

Může býti daru většího, cennějšího?

Snad, ne snad, ale jistě v chatách i residenčních vitézů bude smutek vládnouti místo radosti. — Budou tam truchlití sirotci pro otce, ženy po mužích, milenky po miláčcích svých.

Ale co je to vše proti daru, jenž byl za to koupen!

I oběti musí býti...

Nebude tam nevolníků, nebude tam otroků, nebude žen a dívek hanobených a do tureckých harémů odnášených, nebude vydráždění úředníků, nebude předpádání a vraždění křesťanů.

A snad právě o vánočních, v oně významné době, kdy svět oslavuje zrození lásky, zavlaje nad Balkánem praporec míru, jenž bude základem nové a šťastnější budoucnosti obyvatelů jeho!

II.

Opojení... Ba, nevyjádřil jsem se správně, když jsem vřechu napsal, že celá Evropa smeká klobouk před vítězi balkánskými.

Ne! Jako v přirodě, tak i mezi lidskou společností jsou hyeny. — Větší zdaleka mrtvolný zápach a

táhnou se tam, odkud myslí, že vychází.

Jedny z nejnásušnějších hyen jsou hyeny bojisté — lupiči, kteří plíží se za tmy po poli cti a slávy, aby okrádali mrtvolu padlých vojínů...

Vidíš, milý čtenáři tu hyenu, černé a žluté pruhy má, jak oči — černé a žluté pruhy má, jak oči — černé a žluté pruhy má, jak oči — černé a žluté pruhy má, jak oči...

Srbsko proniklo až k Adrii. — Potoky krve statných junů srbských zbarvily dřívě půdu Balkánu, ale junáci přece dobyli přístavu. Budou nyní hospodářsky neodvislí od Rakouska, to je také dárek vánoční, speciálně jejich.

Ale hyenism černozlutých státníků toho nedovolí! Oni musí mít Srbsko slabé a bezmocné, odká-

nú balkánských a že zrovna tak dnes, jako před válkou, jest ochoten dáti si hlavu na špalek. Vykládá, že Čechové jsou úplně bezmocní, že je jim dobře pod Rakouskem a že hrozí nebezpečí pruské anexy...

To jest také opojení. Opojení oficiálního českého, českého nosiče černý salonní frak, klak a bílé rukavičky, českého, které chodí na delegaci hostiny do dvorního hradu, českého, jež oblékl v zlatem lemovanou uniformu ministra-lokaje, českého, na něž hodí se slova miláčka českého národa Svatopluka Čecha:

Bože, kým jsem policajtem, to je vyrazení, přes rakouské policajty na tom světě není.

Přijeli jsme domů a přivezli s sebou hodnou trochu neuhasitelné.

I na policii jsme se dostali. Dovedli nás tam dva strážní andělové s chocholy na klobouku.

K jejich nemalému dopalu zpívali jsme si cestou po Havlíčkovsku:

Bože, kým jsem policajtem, to je vyrazení, přes rakouské policajty na tom světě není.

Přijeli jsme domů a přivezli s sebou hodnou trochu neuhasitelné.

— náhodou kollega ze studii. "Mluvte si co chcete, jen žádný průvod pak, žádnou demonstraci!"

Za sebe to slibujeme, ale odmítáme zodpovědnost za ljd.

Řečník, maje dovolení od zástupce vlády, bouřil a mluvil věci, pro které by vždy jindy byla schůze rozpuštěna, za které by jej byly stíhaly rakouské úřady a pro něž by si byl odepkal několik lét žaláře.

Schůze netrvala ani hodinu a většinou byla přerývána výkřiky: "Ať žije Srbsko! Hanba vládě! Pryč s dynastií! Ať žije revoluce! Čeeme republiku!" atd.

Po skončení schůze předseda vyzval shromážděné formálně k rozchodu. Ale venku zatím již řadily se první čtyřstupy, řady vzrůstaly, až konečně na tísle mužů a jinochů táhlo volně celou šířkou ulice.

Nadění a opojení sálalo ze zástupu!

Kdo by jej zastavil! Rozkazy mladého praktikanta byly bezmocné. Policii si zavolal. Zatýkat chtěli. Nic platno. Zástup zatčené vysvobodil, urovnal své řady a postupoval v před.

Šli jsme v prvé řadě, policejní praktikant, rudý jako krocan, po straně. Kolem jeho vzácné osoby několik policajtů. Šli jsme a nad našimi hlavami nesly se bouřlivé zvuky revolučních písní, jen občas přerušované výkřiky provolávajícími slávu Srbsku, revoluci a hanbu Rakousku.

Před okresním hejtmánstvím dosáhla demonstrace vrcholu. — Hvízдалo se, hlučelo a křičelo. Pryč s Rakouskem, pryč s politickými úřady!

Před radnicí, kde se měl průvod rozejíti, kdosi vykřikl: "Ke kasárnům!"

Hrozná slova! Ale zástup poslechl a již táhlo se ke kasárnům, jsoucím vedle sebe v týchž ulicích.

Tam se dály tehdy věci, které zajisté nadmíru zarmoutily rakouské srdce. Zpívaly se revoluční písně a vojáci, kteří naplnili všechna okna, zpívali spolu. Provolávala se vlastizrádná hesla a vojáci provolávali je spolu. I proti militarismu vojáci sami byli s lidem za jedno. Vojáci dokázali, že nejsou nic jiného, než součástí člena téhož národa, z něhož pocházejí, a z nich páni na komando chtěli učiniti bezvolné stroje.

Vzpomínáme této doby předvánoční proto, že všechny události tehdejší opakují se dnes v Čechách měrou zvýšenou. A bude-li chtíti rakouská diplomacie dáti svým národům pod vánoční stromek nádění války, může býti jista, že to, co stalo se Turecku, stane se také černožluté říši. Supů dosti, kteří laňi po kořisti.

My, ať věrní synové českého národa, nemáme strachu z anexy Pruskem! Náš národ nezahubilo Rakousko, nezničilo by jej ani Prusko, neboť jeho diplomacie jest chytřejší, než Rakouská, než aby nepřála volnosti tak kulturnímu národu. Zničením říšských hranic odpadly by i spory mezi českými Němci a Čechy, protože by o nino měli oporu v celém 40-millionovém státu a nemusili by se báti o svoji existenci tak, jako se bojí dosud. Annexo Čech Pruskem nebyla by pro království České zrovna nejhorší dárek pod vánoční stromek. Aspoň ne horší, než mu chystá mladočeská politika.

Zatím je dobře, že v Čechách je naděně, je opojení, které vybuchne spontánně proti válce. Aspoň rakouská válečná bestie nechá si zajít chuť na krvavé vánoce.

Taticek nás vypravoval v štědrý večer loni, kdo přý vltouhí v led studánku, podívá se do ní,

že tam uží osudy své, co jej přes rok čeká — Neať přý to žádná báje zašlá, starověká.

Šla jsem také podívat se do studánky k vodě, viděla jsem kře moře, na něm velké loď.

A s paluby jedné lodi hezký princ mi kyanul... Ne na dlouho; za chvíličku v náruč svou mě vsnul.

Loď přistála v cizí zemi a tam svatba byla — Princova jsem tam se stala žánka roztomilá.

Proto jsem k Vám přece jela z Čech až do Omahy, připravit chci svému princovi život krásný, blahý...

Ó, jak život sladce plynul, veselí a štěstí, radosti jsem jeho mohla stěží jenom snést.

Všechno se mi vyplnilo, v zem' cizí jsem jela, avšak cestou žádný princ mi netek' slova věřel.

V cizí zemi sama chodím, nikde nemám stání. V ledu studánka snad bude jenom pro klamání!

Nuže, nechej sklamati se, vezměte mne, hoši — nebojte se, na vánoce nepodílím koši.

Vezměte mne za ženušku, hleďte, jak jsem hezká, také krásky zrodit může pouze země česká.

zané na jejich milost a nemilost.

A dvorní kamarilla šve k válce se Srbskem, oslabeným a vykrváčeným za svobodu svých balkánských bratří.

Hyena cítí sousto...

Diplomacie Rakousko-Uherska zachváena je opojením. Opojení, které diktuje zločin. Mrzký, nízký, neslechotný zločin!

Oficiální Čechy řeší vše reelně.

Samozvaný vůdce národa, dr. Kramář, ledovou sprehu spustil do opojení širokých vrstev lidu. Dal sankci neg-nlemanské politiky Rakouska. A jeho Excellence, bývalý ministr dr. Fuřt, svým barvitým slovem docela zřejmě prohlásil, že český národ není docela nic opojen vítězstvím Slova-

"Tretu z plechu za posměchu na hrud' pověsil mu pán..."

A jak český národ?

V tom přece ještě neumřela stará, nepoddajná duše! Duše mírná, která povolí, ustupuje, ale jsouc přítláčena na pokraj propasti, vzpne se, vzpruží a udolá svého utlačovatele. A tak předvánoční doba v Čechách nese se náladou proti oficiálnímu černožlutému českému, proti těm, kteří tlumí jeho naděně a události v ulicích garrisoních měst voní tým opojným prachem jako ty, které jsme ještě spolu prožívali — v roce anexy Bosny a Hercegoviny.

III.

Bylo v Čechách, v naší staré vlasti, před čtyřmi léty před váno-

ho naděně. Naši dobří oběně byli znepokojeni. Válečné mraky stahovaly se nad Balkánem.

Bude vojna se Srbskem.

Už je to jisté. A bude.

A nebude! Říkali jsme-my mladí. Staří povážlivě kývali svými vážnými, šedivými hlavami. My jsme zorganizovali protestní schůzi. Proti válce! Proti vládě! Proti Rakousku! Pro Srbsko! Pro úspěch Slovanů!

Byli jsme voláni k okresnímu hejtmánu. Přý spoléhá, že ručíme za pořádek. "Jste akademičtí oběně," chystal nás, ale nechytli.

Schůze byla večer, tuším, ve čtvrtek. Před schůzí přijde k nám komisař — (vlastně mladý prak-

